

Abstrakt

Disertační práce se zabývá Eduardem Albertem (1841–1900), významnou osobností českého a rakouského vědeckého, kulturního, ale i politického života konce 19. století. Můj výzkum se prioritně soustředil na nepříliš prozkoumané oblasti Albertova života, tedy na jeho soukromí a politickou činnost. Moje stěžejní otázka byla: Jakou roli hrál muž, který ve Vídni dosáhl oslnivé profesní kariéry a získal i odpovídající společenské postavení, v českém politickém životě? Ačkoli se otevřenému angažování v politice bránil, zcela stranou stát nedokázal. Na konkrétním příkladě Albertových vztahů ke skupině realistů ukazují, že Albert byl člověkem živě se zajímajícím o soudobé politické dění, že nebyl pouze pasivním pozorovatelem, ale mnohdy aktivně zasahoval do české politiky. Dalším tématem mého zájmu byl Albertův postoj k České akademii věd a umění. Ani v tomto případě totiž nešlo o otázku čistě vědeckou, naopak založení České akademie byl krok z velké části politický.

Práce je strukturována do šesti hlavních kapitol, jejichž základní rozvržení kombinuje chronologické a tematické hledisko. V úvodu jsem se pokusila vymezit téma a stanovit koncepční rámec, shrnula jsem dosavadní stav bádání a rozebrala nejdůležitější prameny a literaturu. V první kapitole *Homo privatus* nastiňuji Albertův stručný životopis včetně jeho rodinného zázemí a šíří jeho zálib a koníčků. Druhou kapitolu *Homo eruditus* jsem věnovala Albertově profesní kariéře a snahám o popularizaci medicíny. Třetí kapitola *Homo scriptor* zachycuje Albertovu literární a vlastivědnou činnost. Čtvrtá kapitola *Homo urbanissimus* mapuje Albertovy společenské vztahy, přátelské kontakty a jeho mecenášství. V této souvislosti se zabývám též Albertovou rolí pročeského lobbisty ve Vídni. Ve stěžejní páté kapitole *Homo politicus* podrobně zkoumám Albertovu činnost na sklonku sedmdesátých let 19. století, kdy uvažoval o přijetí poslaneckého mandátu do říšské rady, a jeho snahu o integraci do českých vědeckých kruhů. Dále se zaměřuji na Albertovy vztahy s českou politickou reprezentací a objasňuji jeho úlohu při vzniku a koncipování České akademie. Největší pozornost věnuji Albertově úloze zprostředkovatele při jednáních členů a stoupenců realistické skupiny se zástupci obou českých politických stran, jehož výsledkem byla fúze realistů s mladočeskou stranou. V poslední, šesté kapitole mě zajímal tzv. *druhý život Eduarda Alberta*. Lze konstatovat, že jméno Eduarda Alberta se stalo trvalou součástí historické paměti a to nejen v českém národním prostředí, ale v celém kontextu bývalé habsburské monarchie. I v současnosti je stále připomínán jako vědec, literát a mecenáš.